

ČSR, ČSSR, ČSFR, ČR 1945–1994

Po druhé světové válce již nošení šavlí nebylo obnoveno, až do roku 1952, kdy výnosem ministra národní obrany armádního generála Alexeje Čepičky z 24. 5. 1952 MNO č.j. 04681-NM-52 byla zavedena šavle vz. 52 dle sovětského vzoru jako součást slavnostního stejnokroje generálů.

Každý generál dostal šavli do vlastnictví a její odebrání bylo možné pouze při odnětí hodnosti nebo jejího snížení na hodnost plukovníka. Šavle se nosila pouze v případě, kdy k ní byly nošeny vysoké boty. V ostatních případech nosili generálové kordík. Bylo vyrobeno 150 ks těchto šavlí a výrobcem byl národní podnik Sandrik Dolné Hámre na Slovensku.

V pozdějších letech byly tyto šavle vyrobeny ve větším počtu kusů a používány i přehlídkovými jednotkami, při různých slavnostních příležitostech a Hradní stráží.

V roce 1960 došlo 11. července ke změně názvu státu na Československou socialistickou republiku a tím také k úpravě státního znaku. Slovenský znak, tj. trojvrší s dvojkřížem na prsou lva bylo nahrazeno symbolem hořící vavří. To se také projevilo na šavlicích vyráběných po tomto roce. Státní znak je již nového typu, ale všechny ostatní části šavle zůstaly beze změn.

V osmdesátých letech bylo třeba doplnit zásoby šavlí a tak výroba byla zadána do Škodových závodů v Plzni. Původní výrobce Sandrik Dolné Hámre odmítl nejen zakázku, ale i předání technologie a tak šavle vz. 84 se nepatrně liší od vzoru 52.

Po vzniku ČSFR v roce 1990 a po rozdělení státu na Českou a Slovenskou republiku v roce 1993 se opět obnovila tradice původních československých šavlí.

Nové šavle vz. 1991 a 1994, kterými je vyzbrojena pouze Hradní stráž prezidenta republiky, jsou provedením stejné jako vzor 24. Liší se pouze technologií výroby, drobnými odchylkami v provedení a státními znaky.

**93. Šavle pro generály čs. armády vz. 1952 a úprava po roce 1960.
Säbel für Generäle der Tschechoslowakischen Armee M. 1952 und
Änderung nach 1960.
Sabre for generals of Czechoslovak army M. 1952 and modification
after 1960.**

Vzhledově připomíná ruskou důstojnickou šavli z počátku 20. stol., která byla s malými změnami používána sovětskou armádou ještě za druhé světové války.

Čepel leskle chromovaná, jednostranně broušená, s třemi oboustrannými výbrusy, zakřivená, ke hrotu se velmi mírně zužující. Na jedné straně značena výrobcem Sandrik Dolné Hámre S 1952, na straně druhé je přejímací značka čs. armády, tj. dva zkřížené meče. Letopočet je rokem výroby a běžně se vyskytují i 1953 a 1954.

Rukojeť je odlitkem z tmavě žluté epoxidové pryskyřice, příčně rýhovaná, dole zakončená objímkou a nahoře krytem, který je zdoben na čelní straně lipovými ratolestmi a pěticípou hvězdou.

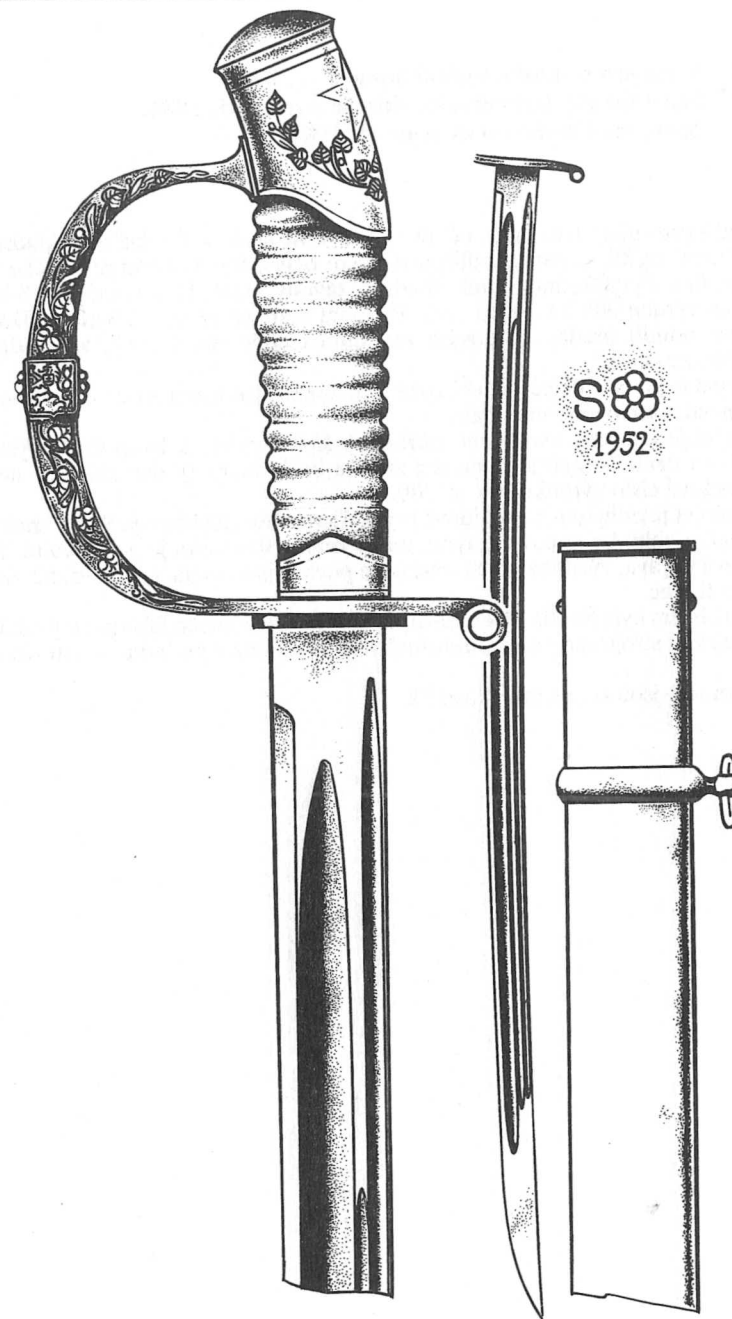
Záštítňý oblouk je z obou stran zdoben lipovými ratolestmi, uprostřed má státní znak po jehož obou stranách jsou tři malé kuličky. Všechny kovové části jsou mosazné a chromované.

Pochva je ocelová, chromovaná, se dvěma objímkami a závěsnými kroužky.

Třapec se skládá z upevňovací pásky ze zlatých nití a žaludu, na kterém se střídají proužky zlatého lesklého dracounu a červeného hedvábí. Horní část žaludu je ovinuta pouze dracounem.

Šavle vyrobené po roce 1960 mají nový státní znak.

Celková délka šavle	950 mm
délka čepel	810 mm
šířka čepel	29 mm

94. Šavle pro československou armádu vz. 1984.
Säbel für die Tschechoslowakische Armee M. 1984.
Sabre for Czechoslovak army M. 1984.

Další provedení této šavle, někdy označované jako vz. 84, má od základního provedení vz. 52 nepatrné odlišnosti, které byly dány možnostmi nového výrobce, jímž byl národní podnik Škodovy závody Plzeň, kam v roce 1983 byla zadána výroba 300 ks těchto šavlí. Původní výrobce vzoru 52 Sandrik Dolné Hámre odmítl předat Škodovým závodům technologii výroby, a tak došlo k těmto změnám.

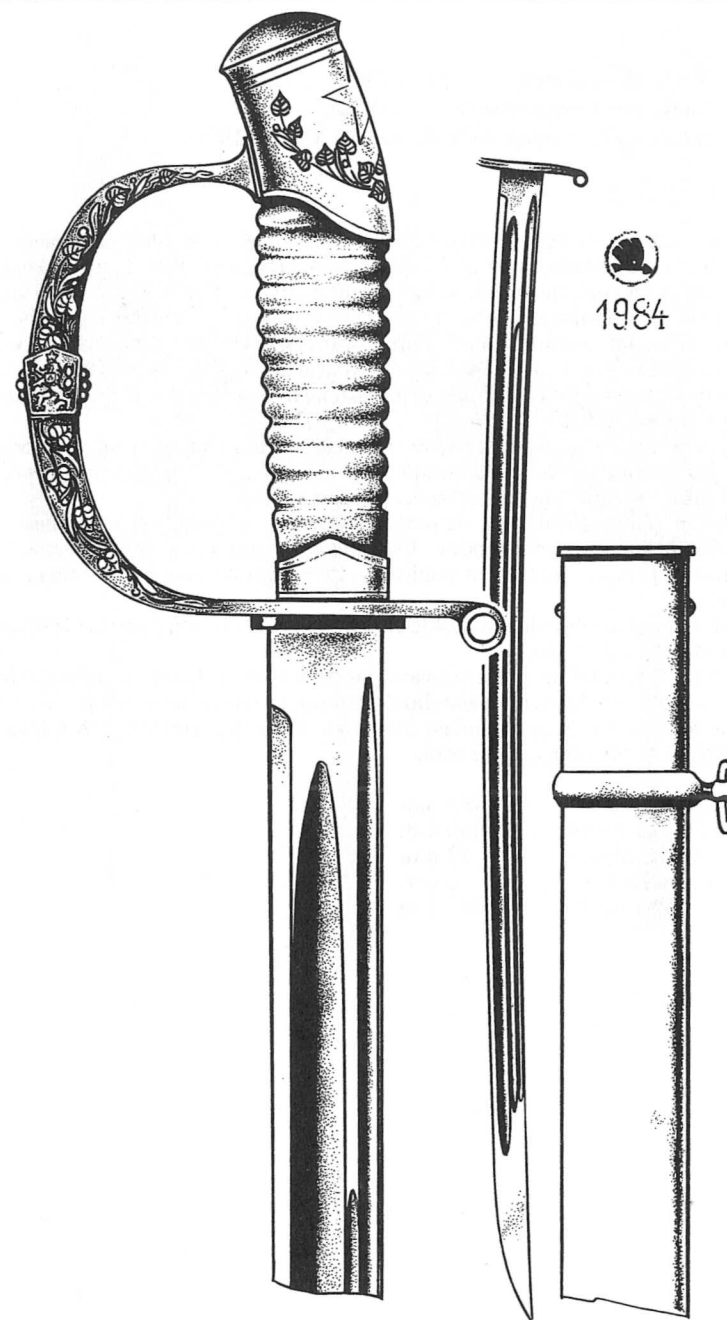
Čepel je po celé délce stejně široká a zužuje se až u hrotu, použitá ocel nemá vlastnosti zbraňového materiálu.

Čepel je značena výrobcem, okřídlený šíp v kruhu, a letopočtem výroby 1984, na druhé straně je přejímací značka čs. armády, tj. dva zkřížené meče a pořadové číslo výrobku 001 až 300.

Rukojeť je odlitkem z epoxidové pryskyřice světle žluté barvy. Státní znak na záštitném oblouku je nového typu, místo znaku Slovenska je hořící vatra. Povrchová úprava, výzdoba všech součástí a pochva jsou stejné jako u vz. 52. Stejný je i trápec.

Výrobce byla Škoda Plzeň, záštitný oblouk byl vyráběn jako přesný odlitek Kdynšskými strojírnami a chromování bylo prováděno v podniku Amati Kraslice.

Rozměry jsou stejné jako u vz. 52.

**95. Šavle Hradní stráže vz. 24 (1990).
Säbel der Burgwache M. 24 (1990).
Sabre of Presidential Castle Guard M. 24 (1990).**

V roce 1990 byla do výzbroje Hradní stráže prezidenta republiky zavedena šavle. Jde o kopii československé šavle vz. 24, které bylo vyrobeno 40 kusů.

Koš ručně dělaný, mosazný, leskle chromovaný se třemi úponky. Celá vnější plocha včetně úponků je zdobena lipovými ratolestmi. Uprostřed hlavního záštitného oblouku je nanýtován trojdílný státní znak – Čechy, Morava, Slovensko – zlatavé barvy, který je lisovaný. Na rozdíl od koše vz. 24 jsou úponky užší a mezery mezi nimi širší. V dolní vnější části koše u otvoru pro čepel je koš značen výrobcem ČULÍK.

Čepel leskle chromovaná, značně zakřivená, jednostranně broušená s oboustranným výbrusem. Na jedné straně je značena pořadovým číslem zbraně, na straně druhé výrobcem, tj. kombinací písmen KR.

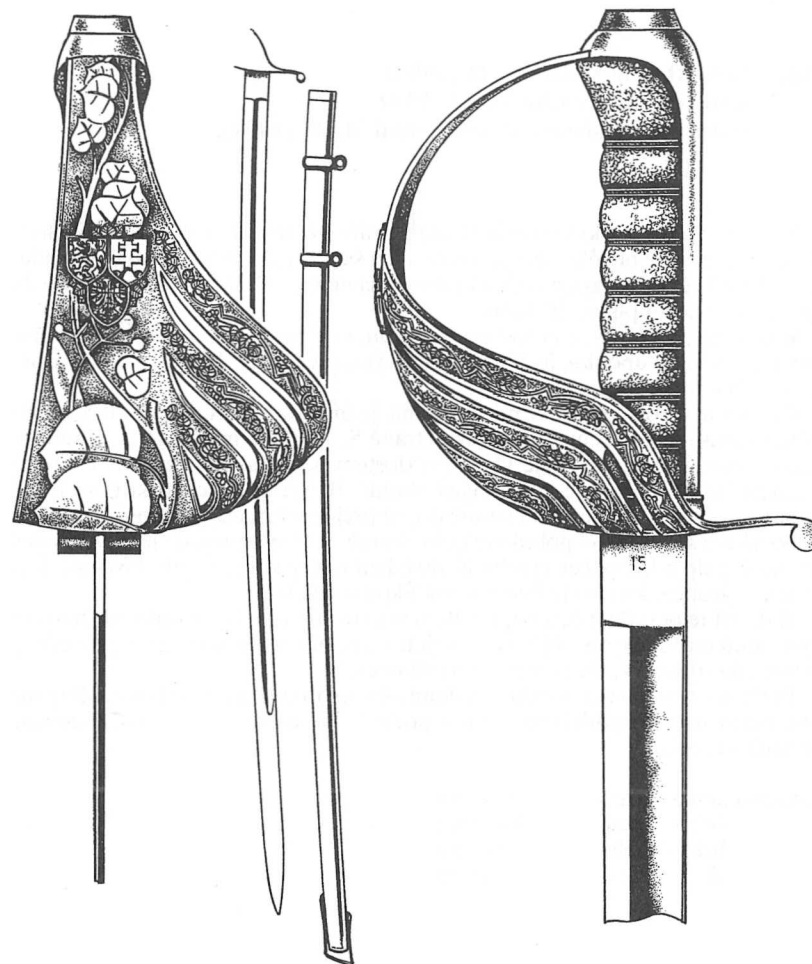
Hřbet a objímka rukojeti, uzavírací matice, jsou poněkud subtilnější než u vz. 24, ale tvarově zcela shodné. Všechny části jsou leskle chromované.

Rukojet je potažena černou semišovou kůží a 6krát opletena drátkem z bílého kovu.

Pochva z ocelového plechu, leskle chromovaná, se dvěma úchyty. Obústek je rozšířený, ostruha rovná.

Třapec, skládající se z upevňovací pásky a žaludu, který je polouzavřený a dole červeně vyložený, je ze zlatého dracounu. Upevňovací páska je též ze zlatého dracounu, který je podložen červeným látkovým páskem, přesahujícím dracoun po obou stranách o 3 mm.

Celková délka šavle	985 mm
délka čepele	850 mm
šířka čepele	23 mm
síla čepele	5 mm
délka pochvy	865 mm

**96. Šavle Hradní stráže vz. 24 (1994).
Säbel der Burgwache M. 24 (1994).
Sabre of Presidential Castle Guard M. 24 (1994).**

V roce 1994 byla do výbroje Hradní stráže prezidenta republiky zavedena do výbroje šavle nového vzoru, nahrazující šavli z roku 1990 se znakem federace. Jedná se opět o kopii československé šavle vz. 24. Šavlí bylo vyrobeno do konce roku 1994 pouze 20 kusů.

Koš je ručně dělaný, z nerezového plechu, se třemi úponky. Celá vnější plocha koše, včetně úponků, je zdobena lipovými ratolestmi. Státní znak ani značka výrobce na koši není.

Čepel z nerezové oceli, mírně zakřivená, jednostranně broušená s oboustranným výbrusem. Značena je na jedné straně Š, zkřížené meče, 41 tj. pořadové číslo. Toto značení odporuje všem zvyklostem používaným od roku 1918 při značení československých chladných zbraní. Běžné je značení, kdy na jedné straně je značka výrobce a na straně druhé přejímací značky, letopočet výroby, nebo jako u šavle vz. 84 pořadové číslo zbraně. V tomto případě je vše na jedné straně čepel a letopočet výroby či zavedení do výbroje chybí. Písmeno Š je značka výrobce, kterým je firma Karel Škrába Kladno.

Rukojeť je potažena černou, hladkou matovou kůží a 6krát opletena nerezovým drátkem. Hřbet a objímka rukojeti i upevňovací matice jsou provedeny stejně jako u vz. 24, ale jsou z nerezové oceli.

Pochva z nerezového plechu s jedním závěsným okem a obústkem, který má dvě ocelové pera, přidržující šavli v pochvě. Na ostruze je pochva číslována shodně s čepelí.

Celková délka šavle	990 mm
délka čepel	845 mm
šířka čepel	24 mm
síla čepel	4 mm

